

Diarienummer U2025/00740

Till

Utbildningsdepartementet
Regeringskansliet

u.remissvar@regeringskansliet.se
u.s.remissvar@regeringskansliet.se

10 juni 2025

Remissvar; Tid för undervisningsuppdraget – åtgärder för god undervisning och lärarkörernas attraktivitet (SOU 2025:26) - Utvecklingspedagogik Sverige AB

Vi har tagit del av regeringens betänkande och uppskattar att vi får möjlighet att inkomma med följande yttrande.

Utvecklingspedagogik Sverige AB (UP) är en huvudman verksam med skolor som riktar sig till elever med varaktiga och stora stödbehov, på resursskola och anpassad skola (såväl obligatoriska som frivilliga skolformerna). Vi är även huvudman för ett antal verksamheter som lyder under LSS-lagstiftningen.

UP yttrar sig utifrån uppdraget att verka inom skola för de elever som har stora behov av stöd i sin skolgång, med särskilt fokus på elever i behov av en helt anpassad lärmiljö som erbjuds på resursskola. UP begränsar vårt yttrande till nedan synpunkter.

Sammanfattande synpunkter

UP välkomnar förslag som syftar till att stärka alla barns rätt till utbildning liksom att vi välkomnar betänkandets intention om att minska förskollärares och lärares administrativa uppgifter så att tid kan frigöras för arbete med undervisning.

Det är dock angeläget med uppföljning av hur förslagen påverkar elever med funktionsnedsättning.

Vi vill därför särskilt uppmärksamma det som vi ser som brister i betänkandet, kopplat till elever med stora och varaktiga stödbehov, deras skolsituation och ge följande medskick inför det fortsatta arbetet.

Vårt medskick

Bristande hänsyn till olika skolformer. Utredningen beskriver olikheter mellan skolformer, exempelvis grundskolan jämfört med anpassad skola och resursskola, men inget tydliggörande av differentiering av undervisningstid görs/framförs beroende på skolform, eller kopplat till begreppet resursskola. Behovet av en mer individanpassad undervisning är större i anpassade skolformer och på resursskolor där lärare hela tiden arbetar med mindre elevgrupper, ofta med betydande inslag av en individanpassad undervisning.

Vi menar att det är nödvändigt att tydligare beakta dessa skolformers och resursskolans specifika förutsättningar genom att även tydliggöra riktlinjer eller undantag för undervisningstid och planeringstid i dessa skolformer/skolbegrepp.

Otillräcklig konsekvensbeskrivning för elever med stora och varaktiga stödbehov.

Konsekvensbeskrivning kring hur förändringar i undervisningstid och administration kommer att påverka elever med stora och varaktiga stödbehov, särskilt elever inom anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och resursskolor är mer av en övergripande karaktär och saknar mer konkreta resonemang.

Vårt medskick är därför att det görs en fördjupad konsekvensanalys med särskild hänsyn till dessa elevgrupper, inklusive riskerna med kortsiktig ökning av obehörig personal och hur detta kan komma att påverka undervisningskvaliteten, att kunna möjliggöra en mer individanpassad undervisning (för de elever som behöver det) och utifrån elevernas möjlighet att få klara sin skolgång.

Avsaknad av särskilda bestämmelser eller undantagsregler. Betänkandet saknar uttryckliga förslag på särskilda bestämmelser eller undantagsregler som tar hänsyn till elever med stora stödbehov och därmed behov av en mer individanpassad undervisning. Detta innebär en risk att förslagen, trots goda intentioner, kan medföra negativa konsekvenser för de eleverna/de elevgrupperna – och som ofta har stora behov av kontinuitet i stödinsatserna.

Vi föreslår därför att kompletterande utredningar genomförs eller att tydligare riktlinjer och rekommendationer ges för att säkerställa att förslagen inte försämrar förutsättningarna att få rätt och nödvändigt stöd för dessa elever/elevgrupper, och försämrar möjligheterna att få klara sin skolgång.

Behov av förtydligat rektors- och huvudmannans ansvar. Betänkandet föreslår att rektor ges ett tydligare ansvar för att skapa förutsättningar för lärarnas undervisningsuppdrag. Vi vill framhålla vikten av att detta kompletteras med tydligare beskrivningar och riktlinjer kring hur huvudmännen ska ge rektorerna realistiska möjligheter att uppfylla detta ansvar, särskilt i skolformer/verksamheter där behovet av individanpassning är mycket omfattande.

Särskilt om resursskolan och dess elevgrupp. Vår bedömning är att betänkandet inte i tillräcklig utsträckning belyser hur förslagen påverkar elever med stora och varaktiga stödbehov, en grupp som till stor del består av elever med en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF). Denna

elevgrupps stödbehov är av varaktig karaktär och inte sällan komplexa. Stödinsatser behöver sättas in så tidigt som möjligt, vara kontinuerliga, samordnade och fastställda utifrån en specialpedagogisk specialisering.

Vi vill påstå att det nuvarande skolsystemet har visat sig vara oförmögen att ge nödvändigt stöd till elever med funktionsnedsättning tidigt under skolgången vilket leder till en kännbar utmaning för många elever i denna grupp. I anslutning till detta kan vi konstatera att skolsystemet idag i alltför stor utsträckning i praktiken inväntar att elever först hinner misslyckas, innan tillräckliga stödinsatser övervägs. Något som allt för ofta bidrar till känslor av utanförskap, mindervärde och även psykisk ohälsa hos de elever som hade behövt stödinsatser på ett tidigt stadium. Inte sällan kan det som uppfattas som utmanande beteenden hos dessa elever uppstå på grund av brister i förståelse för funktionsnedsättningen, på grund av brister i organiserande av lärmiljö och i nödvändigt stöd.

I betänkandets förslag saknar vi ett hänsynstagande till, och en närmare analys av, resursskolans roll och ansvar i skol(stöd)systemet. Sedan 2023 finns resursskolor som begrepp i skollagen. Dessa riktar sig till just de elever som utredningen många gånger beskriver – elever med stora och varaktiga stödbehov. Trots det nämns resursskolor enbart på två ställen (främst kopplat till upplevelse av administration).

Resursskola är den form av skolinriktning som i praktiken blir aktuell för elever som har svårt att klara kunskapskraven i den ordinarie skolan givet ett stort och varaktigt stödbehov utifrån en NPF-diagnos. Samtidigt finns det utrymme och behov av att tydliggöra resursskolans ansvar och uppdrag, samt för vilken elevgrupps (stödbehov) som resursskolan kan vara en bra/nödvändig skolmiljö. Vi menar att det vore angeläget att betänkandet komplettera med följande:

- Förtydliga resursskolans uppdrag och elevgrupp, inklusive att tydliggöra att resursskolan bör vara ett alternativ för elever med stora och varaktiga stödbehov till följd av exempelvis en neuropsykiatrisk diagnos.
- Klargöra relationen mellan resursskola och andra stödinsatser, inklusive hur förstärkningsundervisning kan samordnas eller differentieras i förhållande till resursskolans uppdrag.
- Främja en långsiktigt struktur, och behovet av även varaktigt helt anpassade lärmiljöer, för elever med stora och varaktiga behov av stödinsatser snarare än att betona tillfälliga eller generella stödinsatser som riskerar att inte möta just dessa elevers behov av stöd.

Avslutningsvis

Elever med stora stödbehov utifrån en neuropsykiatrisk diagnos är idag överrepresenterade i statistisk när det exempelvis gäller att inte bli behöriga till gymnasiet.

Se exempelvis *Rätten till Utbildnings* statistik på <https://www.rattentillutbildning.se/statistik/>.

För att kunna leva upp till skollagens portalparagrafer och principen om en skola för alla är det angeläget att utgå från elevens förutsättningar och behov av stöd, och inte enbart utgå från omgivningens förväntningar.

Det är därför avgörande att förslagen omfattar elever med funktionsnedsättning liksom att förslagen förstår och tar hänsyn till olikheter kopplat till funktionsnedsättningar. Lärmiljöerna ska ge alla elever möjlighet att lyckas i skolan.

Med vänlig hälsning

Utvecklingspedagogik Sverige AB